خارښت

و. ا. لنین

ژباړه: زیړ افغان

سمون: ویاړ

خاربنت

ن.لنين

د ١٩١٨م فبروري

سریزه:

دا مقاله لنین د جرمني امپریالیستانو په وړاندې د دفاع لپاره له انګلستان او فرانسې څخه د وسلو او خواړو اخیستلو د اړتیا په اړه او د اوپوزیسیون ډلې («کیڼو کمونیستانو») د اندونو د ردولو په خاطر د ۱۹۱۸م کال د فبرورۍ په ۲۲مه نېټه لیکلې ده.

کله چې د خلکو د کمیسارانو جرګه د فبرورۍ په ۲۱مه جوړه شوه، کیڼو سوسیال رولوسیونرانو له متفقینو څخه د مرستو له اخیستلو سره مخالفت وکړ او په پایله کې یې لاندې پرېکړه لیک په هغه غونډه کې تصویب شو:

«د خواړو او جنګي وسلو د لاس ته راوړلو لپاره له متفقینو سره د مذاکراتو پر سر د اختلاف په رڼا کې، غونډه د ګډونوالو ډلو د خپل منځي بحث لپاره بل مهال ته وځنډېدله.»

لنین د مرکزي کمیټې د فبرورۍ د ۲۲مې نېټې په غونډه کې، چې دې موضوع ته د رسېدو لپاره جوړه شوې وه، شتون نه درلوده. نو په همدې دلیل یې خپل نظر دوی ته په دې بڼه ورولېږلو:

«د روسیې د بلشویک ګوند مرکزي کمیټې ته: هیله کووم، چې زما رایه د انګلیس او فرانسې له غارتګرو امپریالیستانو څخه د کچالانو او وسلې اخیستلو په ګټه ومنئ.»

ګوند د مرکزي کمیټې د پنځو رایو په وړاندې په شپږو رایو سره داسې پرېکړه وکړه، چې د هغې پر بنسټ **په بهرني سیاست کې د**

بشپړې خپلواکۍ په ساتلو سره د پانگه والو هېوادونو له دولتونو څخه د شوروي د انقلابي پوځ د اړتیاوو پوره کول مجاز وگڼل شول.

له رایو ورکولو وروسته بوخارین د گوند له مرکزي کمیټې او د «پراودا» له لیکوال پلاوي څخه خپله استعفا وړاندې کړه. برسېره پر دې د «کینو کمونیستانو» له ډلې څخه ۱۱ نورو کسانو، لکه لومو، اورستسکی، بابنف، بیاتاکو او نورو د گوند مرکزي کمیټې ته یوه وینا وروسپارله، چې په هغې کې یې مرکزي کمیته له نړېوالې بورژوازۍ سره په جوړجاړي تورنه کړه او اعلام یې وکړ، چې د مرکزي کمیټې دغه سیاست پر ضد به په پراخو تبلیغاتو لاس پورې کړي. په هماغه ورځ له متفقینو څخه د وسلې او خواړو د اخیستلو مسئله دوهم ځل لپاره او دا ځل د خلکو د کمیسارانو جرگې لخوا د خبرو او اترو او د څېړنې لاندې ونیول شوه او خپله رایه یې د مرکزي کمیټې د نظر په گټه صادره کړله.

خاربښت

خاربښت ځورووونکې رنځوري ده. کله چې ځينې کسان د انقلابي عبارت الوزولو په خاربښت اخته کېږي، نو دې ناروغۍ ته يوازې کتل په انسان کې بې زغمه کړاو رامنځ ته کوي.

هغه حقيقتونه، چې د کارګرې طبقې ټولو اړوندو کسانو ته ساده، روښانه، د پوهېدو وړ، ښکاره او ظاهرن جروبحث ته اړتيا نلري، د هغو کسانو له خوا، چې له پورتنۍ يادشوې ناروغۍ څخه کړېږي، په دغلکارۍ سره تحريفيږي. دغه تحريفات غالباً له تر ټولو ښو، تر ټولو اصيلو او ترټولو لوړو انګېزو څخه سرچينه اخلي او سرته رسول يې هم «يوازې» د معروفو او پېژندل شويو تيوريکو حقايقو د نه هضمېدو له کبله او هغه هم په ماشوم ډوله او د ښوونځي هلکانو په توګه بې اړونده او بې ځنډه تکرارولو بنه لري. خو خاربښت د هغو له ځورولو څخه ډډه نه کوي.

د بېلګې په توګه، څه شی کېدلای شي له دې حقيقت څخه لا پرېکړنده او لا ښکاره واوسي، چې: هغه دولت نه ماتېدونکی دی، چې خلکو ته يې، چې درې بشپړه کلونه يې د يوې وحشيانه جګړې په شکنجې کې تېرول، د شوراګانو ځواک، زمکې، د کارګرانو کنټرول او **سوله** ورکړې ده. سوله تر ټولو مهمه مسئله ده. که چېرې داسې مالومه شوه چې د **جدي** هڅو سره سره **په اوسنيو شرايطو کې** د عادلانه او عمومې سولې ټېنګېدل شوني نه دي، هر بزګر په دې پوهېږي، چې بيا مجبورن له عمومی سولی څخه تېر شي او يوې جلا

او غیرعادلانه سولې ته باید غاړه کېښودل شي. هر بزګر، آن د دوی ترټولو ناپوه او تر ټولو بې سواده په دې مسئلې پوهېدالای شي او هغه دولت **ستايي**، چې دا سوله یې ده ته ورکړې ده.

بلشویکان ښايي د انقلابي جملو الوزولو په کرکجن خاربنت اخته شوي وي، چې دا مسئله هېره کړي او کله چې د غارتګر آلمان له خوا د کمزورې شوې روسيې پر ضد دا خاربنت د یوې نوې جګړې لامل ګرځېدلی وي، نو د بزګرانو تر ټولو برحقه نارضایتي د ځان پر ضد راپاروي. ما د «انقلابی جملو الوزولو» په لیکنه(پراودا ــ د فبرورۍ ۲۱مه) کې هغو سفسطو او «تیوریکه» مبتذله، چټي او خندونکو خبرو ته، چې دغه خاربنت یې تر شا پټ شوی، اشاره کړې ده. که د هماغه خاربنت (چې څه بده ساري ناروغي ده!) نني پیدایښت په یوه نوي موقعیت کې نه وای، نو ما دا مسئله له یاده ایستلې وه. د دې مسئلې د روښانتیا لپاره او دا چې څنګه پیښه شوې ده، یوه بېلګه راوړم، چې کاملن ساده او واضحه او له هر راز «تیوری» څخه تشه ده:

یوه شېبه تصور وکړئ، کالیایف[1] د دې لپاره چې یو دېوصفته ظالم له پښو راوغورځوي، له یوه ایله ګرد او وزګاره غله څخه ټوپک اخلي او ورسره ژمنه کوي، چې د دې خدمت په بدل کې به ده ته روپۍ، ډوډۍ او ودکا ورکړي. آیا څوک کولای شي کالیایف له «غله

---

[1]کالیالیف د سوسیال رولوسیونر ګوند یو غړی ؤ او په یو لړ تروریستی عملیاتو کې یې برخه واخیسته. د ۱۹۵۰م کال په ۲/۴ مه کې یې د مسکو حکمران وواژه. دی د هماغه کال د مې میاشتې په ۱۰مه اعدام شو.

سره د دغې معاملې» په خاطر يوازې د دې لپاره چې له غله څخه يې يوه وژونکې وسله ترلاسه کړې ده، محکوم کړي؟ هر عاقل انسان ځواب ورکوي: «نه»، که کالیایف له بل هېڅ ځایه نشي کولای وسله برابره کړي او که د ده موخه حقیقتاً ارزښتناکه ده (د یوه مستبد وژل، نه د لوټلولو لپاره وژل)، په هغه صورت کې د ملامتولو وړ نه دی، بلکې د ستاینې وړ دی، چې له یوې داسې لارې یې ټوپک لاس ته راوړی دی.

خو که یو غل د لوټلو په موخه د وژلو لپاره له بل غله څخه یو ټوپک وپېري او په بدل کې هغه ته روپۍ، ډوډۍ او ودکا ورکړي، په هغه صورت کې آیا کولای شو له «یوه غله سره» دغه معامله له هغې معاملې سره چې کالیایف تر سره کړې، پرتله کړو؟ (بې له دې چې منظور په خپلو منځونو کې د دې دوو کسانو مقایسه وي.)

نه، هر هغه چا چې خپل عقل يې له لاسه نه وي ورکړی، یا د خارښت په ناروغۍ نه وي اخته شوی، مني، چې داسې پرتله ترسره کوولای نشي. هر بزگر چې ووینې یو «روښان اندی» یو داسې ښکاره حقیقت په انقلابي جمله الوزولو ردوي، هغه ته به ووايي: تاسو ښاغلی نباید د مملکت چارې په لاس کې ونیسی، بلکې ښایي د کړتنو دلقکانو له ډلې سره یوځای شی او یا په ساده ډول د بخار حمام ته وردننه شئ، چې خارښت مو له منځه لاړ شي.

که کرنسکي، دا د بورژوازۍ واکمنې ډلې استازی، یانې لوټماران، له انگریزي ـ فرانسوي لوټمارو سره موافقې ته ورسېږي، چې له هغو څخه وسلې او کچالان ترلاسه کړي او هم مهاله له هغو

سره جاړجوړښت د خلکو له سترګو پټ کړي، يانې (د بري په صورت کې) ارمنستان، کاليسيا او کنسنانتيلوپ يوه غله ته او بغداد او روسيه او داسې نور ځايونه بل غله ته ورکړي، آيا په دې مسئلې پوهېدل ستونزمن دي، چې دا د کرنسکي او د هغه د دوستانو له خوا لوټېرېږه او تالانګره معامله ده؟

نه، په دې مسئلې پوهېدل ستونزمن نه دي. هر بزګر ان د دوی تر ټولو نادان او تر ټولو بېسواد به هم په دې مسئلې پوه شي.

خو که د لوټ شوې او تر ستم لاندې طبقې استازي وروسته له هغې چې دغه طبقې، د ستمګرو طبقه راوپرځولې وي او ټول پټ او مل قراردادونه يې خپاره او لغوه کړي وي، د آلماني امپرياليستانو له وحشيانه يرغل سره مخامخ شي، آيا کولای شوو، چې هغه له انګريزي ـ فرانسوي غلو سره د «معاملې» په خاطر د روپيو، لرګو او نورو... ورکولو په بدل کې د وسلې او کچالانو اخيستلو لپاره وغندو؟ آيا کوولای شوو داسې معامله ، بې ارزښته، ننګينه او کرغېړنه وبولو؟

نه، نشو کوولای. هر عاقل سړی په دې موضوع پوهېږي او هغه کسان به د شودو او احمقو په توګه تر ملنډو لاندې ونيسي، چې هڅه کوي په «ارباب ډوله» او مغروره توګه ثابت کړي، چې «ولسونه» د امپرياليست کرنسکي تالانګرې جګړې (او له غلو سره د غنيمتونو د وېشلو په سر، چې په ګډه يې غلا کړي، د هغه د ننګينې معاملې) او د بلشويک دولت د کاليايف ډوله معاملې په توپير، چې د انګريزي او فرانسوي غلو سره يې د کچالانو او وسلې ترلاسه کولو لپاره د آلمان د تېري د دفع کولو په موخه ترسره کېږي، «نه پوهېږي».

هر عاقل کس به ووايي: د غلا لپاره له يوه غله څخه د وسلې اخيستل د کرکې وړ او جنايت دی، خو له هماغه غله څخه د يوه يرغلگر پر ضد د عادلانه جگړې لپاره وسله اخيستل يو کاملاً معقول او په حقه کار دی. يوازې نازولې پېغلې او نازپالي ځوانان، چې «کتابونه يې لوستلي» او د هغو له مينځه يې له تظاهر او تکبر پرته نور هېڅ نه دي رايستلي، دې عمل ته د يو «کرغېړن» شي په توگه گوري.

له دې ډلې څخه پرته يوازې هغه کسان، چې د خارښت په ناروغتيا اخته شوي وي، کولای شي يوه داسې «اشتباه» وکړي.

خو آيا آلماني کارگر کولای شي، له ترکانو څخه د کنستان ـ تيلوپ، له اتريشيانو څخه د گاليسيا او آلمانانو څخه د شرقي پروس د الحاق په موخه د انگريزي او فرانسوي غلو څخه د کرنسکي د وسلې اخيستلو او د ويلهلم د تېري د دفعې لپاره له هماغه غله څخه د بلشويکانو د وسلې د اخيستلو سفارش په توپير يوه شي؟ په داسې حال کې چې ويلهلم خپلې لښکرې د سوسياليستي روسيې پر ضد ، چې ټولو دولتونو ته يې د عادلانه سولې وړانديز کړی او ټولو ته يې بلنه ورکړې، چې جنگ ته د پای ټکی کېږدي، راويستلې دي.

دا ټکی بايد روښانه وي، چې آلماني کارگران په دې مسئلې بايد «پوه» شي، ځکه چې لمړی دوی هوښيار او د تحصيل خاوندان دي او دوهم د دې لپاره چې دوی له يوه منظم او با کلتوره ژوندانه سره عادت کړی او په کلي توگه نه له روسي ډوله خارښت څخه رنځ وړي او نه هم په ځانگړې توگه د انقلابی جمله الوزولو له خارښته.

آيا د غلا په موخه د وژلو او د يوه يرغلګر د وژلو تر مينځ توپير شته؟ آيا د غنيمت د وېشلو پر سر د دوو لوټمارو ډلو تر منځ د جګړې او د يوه لوټمار له يرغل څخه د خلاصون لپاره د هغه خلکو د عادلانه جګړې تر منځ، چې لوټماران يې راپرزولي، توپير شته؟

آيا د دې مسئلې څېړل، چې زه له يوه غله څخه د وسلې په اخيستلو کې ښه يا بد عمل کووم، په دې پورې اړه نلري، چې دا وسله د کومې موخې لپاره کارول کېږي؟ د جنايتکارانه او نا عادلانه جګړې او يا په حقه او وياړلې جګړې لپاره؟

هو، خارښت څه بده ناروغي ده او د هغه کس دنده، چې مجبور دی هغه کسانو ته، چې په دې ناروغۍ اخته دي، حمام ورکړي، څومره ګرانه ده.

پايله:

شمالي امريکائيانو د ۱۸مې پېړۍ په پای کې د انګرېز پر ضد په خپلې آزادي بخښونکې جګړې کې له اسپانيا او فرانسې څخه، چې د انګرېز رقيبان وو او په هماغه اندازه استعماري غله شمېرل کېدل، مرسته واخيسته. ويلای کېږي، په هغه دور کې «داسې کېن بلشويکان» موندلای شو، چې په په پام کې يې لرل، د دغه امريکائيانو... د «کرغېړنې» معاملې په هکله د «لاس ته راغلې تجربې» په نامه يو کتاب.... **وليکي!**

لنین د فبرورۍ د ۲۲مې په غونډه کې،
چې د دې موضوع پای ته رسولو لپاره
جوړه شوې وه، حضور نه درلوده. نو په
همدې دلیل یې خپل نظر دوی ته په دې
ډول ورولیږلو:

«د روسیې د بلشویک ګوند مرکزی
کمیټې ته: لطفا زما رایه د انګلیس او
فرانسې د غارتګرو امپریالیستانو څخه د
کچالانو او وسلې د لاس ته راوړلو په ګټه
ومنۍ.»